

ÖZET

Planlama Uzmanlığı Tezi

BÖLGESEL REKABET EDEBİLİRLİK KAVRAMI VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARINA YANSIMALARI

Murat KARA

Küreselleşme süreci, yaşanan teknolojik gelişmeler ve yeni üretim süreçleri, günümüzde bölgesel kalkınma politikalarını yeniden şekillendirmektedir. Bölgelerin küresel ekonomide birer aktör olarak ortaya çıktığı ve ulusal kalkınma açısından belirleyici olduğu bu ortamda, bölgesel politikanın hedefi sadece belirli geri kalmış bölgelerin gelişmişlik farklarının azaltılmasıyla sınırlı kalmamakta, ülkenin kalkınmasına ve rekabet gücüne en fazla katkıyı sağlamak üzere, tüm bölgeler için farklı niteliklerde geliştirilen politikaları içermektedir.

Bu çerçevede, bölgesel politika yaklaşımı bölgelerin rekabet edebilirliklerinin geliştirilmesi hedefi ile yeni bir vizyon, kapsam ve muhteva kazanmıştır. Bununla birlikte, bölgesel rekabet edebilirliğin sağlanması için yenilik ve bilgi temelli yeni bölgesel politika araçlarının geliştirilerek uygulanması gerekmektedir.

Bu olgudan hareketle, çalışmada öncelikle bölgesel rekabet edebilirlik kavramının gelişimi, rekabet edebilirliğin faktörleri ve ölçümü konularında literatür taraması yapılmış, bu kavram çerçevesinde dönüşen bölgesel politika evreleri değerlendirilmiş, yüksek eksende rekabet edebilirliğin sağlanması için bilgi ve yenilik temelli yeni ve çeşitlendirilmiş müdahale araçları incelenmiştir. Çalışmada ayrıca, bölgesel politika yaklaşımı ve araçlarındaki dönüşümün niteliği OECD, Avrupa Birliği politika ve uygulamaları ile ülke örnekleri verilerek ortaya konmuştur.

Teori ve uygulamadaki bu yaklaşımlar dikkate alınarak ülkemizde bölgesel politika ve araçlarının dönüşümü değerlendirilmiş; bölgesel politika araçlarının, bölgesel yenilik stratejileri, kümelenmeler, teknoloji ve yenilik geliştirme merkezleri ile rekabet edebilirlik odakları gibi araçlarla desteklenmesinin önemi vurgulanmıştır. Çalışmanın son kısmında ise, ülkemizdeki bölgeler arasında mevcut olan, önemli düzeydeki rekabet edebilirlik farkları temel bileşenler analizi yöntemiyle ortaya konularak, bölgelerinin rekabet edebilirliklerinin artırılması için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Rekabet Edebilirlik, Bölgesel Kalkınma Politikaları, Bölgesel Yenilik Sistemleri, Yenilikçilik, Kümelenme, Rekabet Edebilirlik Odakları, Cazibe Merkezleri, Uyum Politikası.

ABSTRACT

Planning Expertise Thesis

REGIONAL COMPETITIVENESS CONCEPT AND ITS REFLECTIONS ON REGIONAL DEVELOPMENT POLICIES

Murat KARA

Today, regional development policies are being reshaped by the globalisation process, technological developments and new production processes. In this process, where regions not only became actors in the global economy but act as determining factor for national development, the objective of the regional policy is not limited to decreasing regional disparities but covers differentiated policies for all of the regions to ensure maximum contribution to the national development and competitiveness.

In this context, covering the new objective of enhancing regional competitiveness, the regional policy approaches gained a new vision, scope and content. Moreover, new regional development instruments, based on knowledge and innovation, have to be developed and implemented in order to ensure regional competitiveness.

In this context, firstly, a literature review was carried out regarding the development of regional competitiveness concept, regional competitiveness factors and its measurement; then the evolution of the regional policy with reference to the regional competitiveness concept was evaluated, new and diversified regional policy instruments, based on knowledge and innovation, contributing to the high road competitiveness were analysed. In addition, the evolution of regional policy approaches and instruments were demonstrated with OECD, EU and two country implementations.

Consequently, in the framework of above mentioned approaches in theory and practice, the transformation of Turkish regional policy and instruments was evaluated, the importance of reinforcing regional policy instrument with regional innovation strategies, clusters, technology and innovation development centers and competitiveness poles was emphasized. In the last part of the study, the differences among competitiveness levels of the regions were determined, through applying principle component analysis technique, and recommendations were made with a view to improve competitiveness levels of the regions.

Key Words: Regional Competitiveness, Regional Development Policies, Regional Innovation Systems, Innovation, Clusters, Competitiveness Poles, Growth Centers, Cohesion Policy.